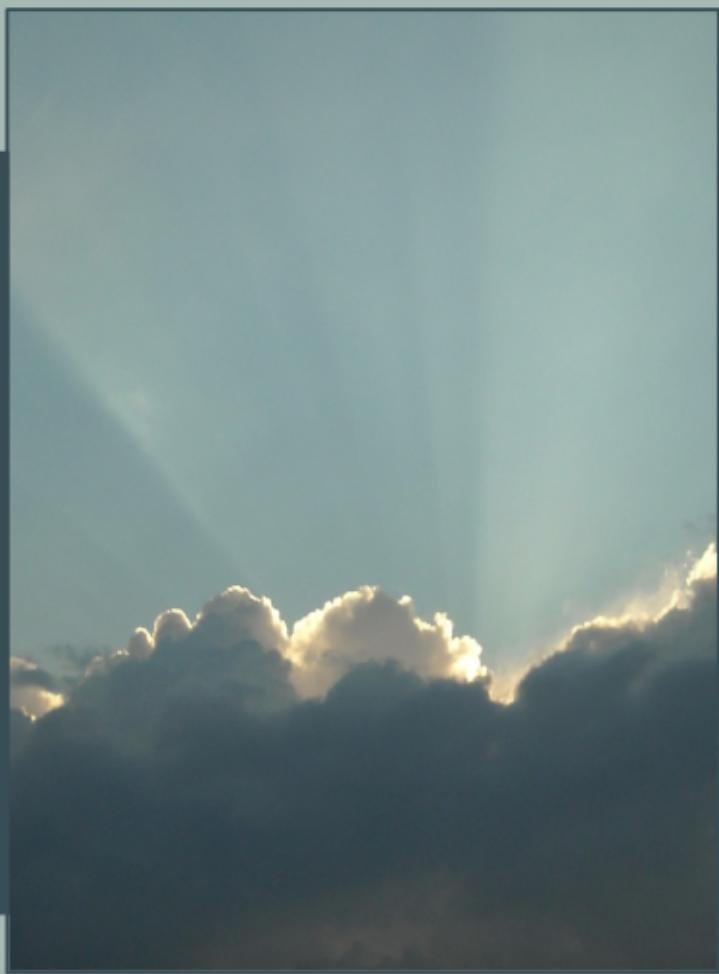




Piotr Hyacinth Pruszczyk

Forteca Duchowna Królestwa Polskiego

Armoryka

Piotr Hyacinth Pruszczyk

Forteca Duchowna Królestwa Polskiego

Armoryka
Sandomierz 2015

[Kup książkę](#)

Seria: BIBLIOTEKA TRADYCJI EUROPEJSKIEJ Nr 74

Redaktor serii: Andrzej Sarwa

Projekt okładki: Juliusz Susak

Copyright © 2015 by Wydawnictwo „Armoryka”

Wydawnictwo ARMORYKA
ul. Krucza 16
27-600 Sandomierz
tel 15 833 21 41
e-mail: wydawnictwo.armoryka@interia.pl
<http://www.armoryka.pl/>

ISBN 978-83-8064-117-4

[Kup książkę](#)

F O R T E C A

Duchowna

K R O L E S T W A P O L S K I E G O.

Z Zywo^tow ^świętych, ^tak iu^ż Ká-
nonizow^ánych y Be^átyfikow^ánych, iáko te^ż
^świąto^bliwie ^żyiácy^{ch} Pátronow Polskich;

TAKZE

Z Obrázow Chry^śtusa Pána, y
Matki iego Przena^świętszey, w Oyczyznie
ná^zzey cudámi wielkimi ^słynácy^{ch}.

PRZEZ

PIOTRA HYACINTHA PRVSZCZA, *Krotka, prosta, lecz prawdziwa
życia ich Historya z różnych Authorów zebraw^szy, wier-
nym Kátholikóm do náśládowánia, utrapióney Oyczyznie
ná obronę*

W Y S T A W I O N A,

Do Druku

Zá pozwoleniem Znierzchności Duchowney,

P O D A N A.

W KRAKOWIE, W DRUK: DZIEDZICOW STANISŁAWA LEN-
CZEWSKIEGO BERTVT: ROKV 1662.

IN STEMMA PROSAPIÆ KRASINSKIANÆ.



*Effigiem spectat quisquis splendoris Auiti,
KRASINSKICH puro hec pectore verba sonet.
Fulgeat aeterno Domus hac Illustrior auro,
Quae læta afflictæ pignora dat Patria.
Hac sacc. Antistes, pugnans hæc exit Achilles,
Iste quidem SOLEA, cernitur ille CRUCE.
ANNULUS ob meritum defertur ab Alite Coruo,
Hic latet aeternæ Symbolon ergo Domus.*



Iáśnie Wielmożne^o, á nam wielce
Miłościwemu Pánu, I.M.P.

I A N O W I K A Z I M I E -
R Z O W I , N A K R A S N Y M ,
K R A S I N S K I E M V ,
Podskárbiemu Wielkiemu
Koronnemu,

Łomżyńskiemu, Prásznyskiemu; Łuczynskie-
mu, &c. &c.

S T A R O S C I E .

*Náśemu Miłościwemu pánu y pátronowi, przy dobrym zdro-
wiu wszelakiey od pana Boga szczęśliwości, życziwi,
umiżeni, niżey specyfikowani słudzy.*

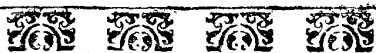


le dziw, że człowiek nie státkuje,
gdyż ze dwu rzeczy sobie przeci-
wnych, z grubey y ciężkiey zię-
mie: z subtelnego, lekkiego, y prę-
tkiego ducha, ieść złożony, co obo-
ie Chrystus Pan w Ogroycu do
vczniow swoich spiacych wyráził;
Spiritus quidem promptus est, caro au-
tem infirma, Iáśnie Wielmożny, á nász wielce Miłościwy



Pánie! Ciało bowiem do swej Mátki, to jest, ziemię ciągnac, 'za godnościami y roskoszami ziemskiemu doczesnemi wdáie się, dla tegoż tákiey dyspozycyey człowiek *despicit caelestia, & amat terrena*, y ktorego duszá, lubo iego *regit artus*, y iego iednąk woli, iákakolwiek jest, zostaie niewolnikiem. Wybijał się Páweł święty y ciała swego, vczac go státkowác, z niewoli; *Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo*. Táke y Plálmista tych, ktorzy się zá cielesnemi żádzámi wdáia, w tę Książkę nie kazał wpisowác; *Deleantur de libro uiuentium, & cum iustis non scribantur*; poniewáz vczynki ich iáko dym niszcza, y iáko wońk, rozpływáia się, ták téz niech odpádna Boże od oblicza twego; *Sicut deficit fumus, deficient, sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei*. Spráwiedliwych záś każe wieczney chwały przysmákámi czestowác; *& iusti epulentur*. Iákze to prawdá, iż człowiek nie pomniác, że się ná wśzytkę nędzę y vtrápienia ná swiát rodzi, nieszczęścia y dolegliwości, ktore Pan Bog zá grzechy ná niego przepuszcza, nie cierpliwie znośi; w czym nas Cicero vpomina; *Meminerimus nos esse homines ea legematos, ut omnibus telis fortuna subiecta sit vita nostra*. A święty Bernat pisać ná lobá Rozdział 14. ták iego słowá vważa; *Homo natus de muliere, & ob hoc cum reatu*, że się człowiek rodzi z niewiásty, dla tegoż nie bez grzechu, *brevi uiuens tempore, ideoq, cum metu*, że krotki y niepewny ma kres żywota swego, dla tego się rodzi z boiáznią, *repletus multis miserijs, & propterea cum fletu*, że jest podległy wśzytkiemu vtrápieniu, dla tegoż z płaczem; Te trzy rzeczy (á náwet y sámeho mieysca podłóść w

żywo-



żywoćie Macierzyńskim; *inter stercus & Urinam* po-
mieniony święty niechciał zataić) ludzie święci, wwa-
żając, światem, y iego doczesnemi apparcencyami gár-
dząc, według nauki Páwła świętego; *qua sursum sunt sa-*
piebant, & querebant, non qua super terram, á nádto poniżá-
iac się, lubo byli z dárú Duchá świętego głęboka nauka
nápełnieni, próżney chwały ludzkiey nie prágnać; *non*
plus sapiebant, quam oportebat sapere, duśze nie tylko swoje,
ále y ludzi grzesznych Bogu zbáwienná nauka, przykła-
dami, y uczynkami światobliwymi, pozyfkowali: zá-
prawdę to do dostapienia łáski Bożey, lubo przykra, ále
prosta y łatwa droga; trudniejszy rzecz bowiem czło-
wiekowi dla włomności ná świecie dobrze żyć, ániżeli
vmrzeć; *vita enim innocens mortem reddit securam*. Czá-
su iednego stáry Plato był od Sokráteśa pytány, ktoraby
iego przez wśzytek żywot była naywiększa zabáwa, y co
też przy śmierci czynić zámyśla? Odpowiedział: w
młodości myśliłem ábym dobrze żył, w stárości ábym
dobrze vmárł; przeto *nec mihi vita dolori est, nec mors ti-*
mori; á święty Ambroży mowi, iż dla tego człowieko-
wi śmierć stráśzna, iż swoim uczynkom, iákiekolwiek sa,
nie vsá; *Non enim sunt condigne passionis huius mundi ad fu-*
turam gloriam consequendam; przeto rzeczyby to dobra
była, *tunc emigrandum ex vita, quando virtutes vigent*;
do ktorych cnot tak w ziemskich iáko y zbáwiennych
spráwách sámá zapláta człowieka do siebie ciągnie, bo iá-
ko Iuuenal: *Quis enim virtutem amplectitur ipsam, premia*
si tollas. O tey zaplácie obiecáney Kościół pięknie spie-
wa; *Sancti per fidem vicerunt Regna, operati sunt iusti-*



am, *adepti sunt repromissiones*, iż wwierzywszy w Chrystusa, pracowali, y nagrodę otrzymali. Lubo y naszą Polską nie rychło do vznania prawdziwey Kátholickiey Wiáry przysła, nie vmnieyszył iednak Bog ná ostateku do Winnice Páńskiey przychodzącym świętym Pátronom naszym zapłaty, ále iáko *in primitiua Ecclesia* miał świat od Chrystusa Pána obráných ná opowiadanie Ewángeliey Apostołów, Męczennikow, Wyznawcow, &c. ktorzy nie tylko byli *pro nomine IESU contumeliam pati* gotowymi, ále też iáko Páweł święty *Hebr. 11. świadczy; ludibria, verbera, vincula experti, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt.* Miał także y nasz *Orbis polonus*, okrom świętego Iędrzeiá Apostoła, (ktorzy prętko po Wniebowstąpieniu Chrystusa Pána, w naszych, ieszcze dla wielkich pustyń nie ludnych, Sármańckich Kráiách, Chrystusa zá násze grzechy vkrzyżowanego, opowiadał,) swoich Synow Koronnych, Woyciechow, Bogumiłow, Arcybiskupow Gnieźnieńskich, Romuáldow, Bonifácych, á *Sede Apostolica* ná opowiadanie Ewángeliey Apostołów podáných, á potym dla Wiáry świętey Męczennikow Bogu vpodobáných. Tákiey krwáwey niebieskiey wilgotności náśienie Słowa Bożego, áby się krzewiło, potrzebuie; ta rosa łáski Bożey Páweł święty nieużyta Zydowska y Pogáńska rola skrapiaíac, obfity póżytek z pozyskánia rożnych Narodow Bogu (dla czego się też *Doctor gentium* zowie) w Kościele Chrystusowym, uczynił; co nie sobie, ále wszystko Bogu przypisował; *ego plantavi, Apollo rigavit, Dominus autem incrementum fecit.*

Czyli



Czyli y Pátronowie Polscy inšzego do pozyſkánia
duſz ludzkich ſpoſobu záżywáli? bynamnicy; iedni bo-
wiem chcąc Wiárę ſwiętą Kátholická w Oyczyźnie roz-
krzewić, vſchłę y zákámiáſe ſercá tyranów krwią ſwoią,
iáki był ſwięty Stániſław, y inſi, zmiękczáli, drudzy zá
grzechy ludzkie ſtrumieniámi łzy wylewáiac, Boſki
Maieſtat błágáli; niektorzy w Kłaſztorách Zakonnicy,
Pánienki, y Wdowy, w oſobnoſci Pánu Bogu ſłużyli, &c.
ktorzy wſzyſcy zá ſwoie odwagi, deſpekty, cierpliwoſć,
okrutná ſmierć podeymowáli, y zá to ſá w niebie *in librum
vita* wpiſáni. Tá k tedy áby ſię náſzá Oyczyzná z ſwo-
ich Pátronów (ktorých iuż było ſwiatobliwe życie ná
ſwiećcie, dla dawnoſci czáſu, w zápomnienie poſzło)
ćieſzyłá, zá ſtáraniem niektorych bogoboynych ludží,
przez tę Kſiázkę czyniac ich iákoby *rediujuos*, ich zaſlu-
gi do wiadomoſci ludzkiej dla náſłádowánia, ſá podáne.
Ci to ſá w tę Kſiázkę wpiſáni, ktorzy do niebá *ex magna
tribulatione* weſzli, & *lauerunt ſtolas ſuas in Sanguine &gni*.
Ci to ſá, ktorýchelmy iáko błaznow pálcem vkázywáli,
*quos habuimus in deriſum, ecce quomodo computati ſunt inter fi-
lios Dei, & inter Sanctos ſors illorum eſt*. Ci to ſá, ktorzy ſię
chroniac konwerſácyey ludzkiej, záchowuiąc czyſtoſć,
cum mulieribus non ſunt coinquinati. Ci to ſá mężni żołnie-
rze, ktorzy *fortes facti ſunt in bello, caſtra verterunt extero-
rum*. Ci wſzyſcy Koronni niegdy Synowie, y Corki, z
zaſługami ſwemi z gornych niebieſkich wyſokoſci,
przez oddánietey Kſiázki, żywoty ich w ſobie zámyká-
iacey; Wielmożnoſci Wálzey decykowaney, w prze-
ſławny Dom Wm náſzego Miłoſciwego Pána y Prote-
ktorá



ktorą spuszczają się, w Dom zdawną sława, nauka, cnotami, a nade wszystko boiżnią Bożą ozdobiony, z którego *in Deum fervens amor & pietas, in proximum debita humanitas, in Rempublicam insignia merita, in pauperes munificentia larga*, pochodzą, za które, y nade te większe cnoty, Senatorскими w Ojczyźnie Stołkami y Insułami od Rzeczypospolitey zawsze PRZODKOWIE Wm naszego Miłościwego Pána bywali, są, y będą wczczeni. Nic nie wątpię, iż ich te wysokie cnoty, do górnego Królestwa, któremi tu na ziemi kwitnели, wprowadzili. A ponieważ W.M.Pan *Maiorum suorum innata quadam virtute*, temiż cnotami *in Regno* od młodości świecił, a nade wszystko chwały Bożej jesteś szczególnym Promotorem, w Rzeczypospolitey Koronnych y trudnych ciężarach podejmowaniu wielkim miłośnikiem y Senatorem, za którego prace, y pobożne vczynki, gdyż ziemia nie zrowna nagrodą, przyczyną tych Świętych, y po części pokrewnych y Herbowych, (czego się Wm Miłościwy Pan w ich żywotach doczyta) v Bogá Wszechmocnego sprawi to, abyś Wm Miłościwy Pan zamierzonego od Bogá żywota biegu szczęśliwie dokoczywszy, po ziemskich pracach, y kłopotach, niebieską otrzymał nieskończoną chwałę, czego my iednostáynie życzymy.

Wm naszego Iásnie Wielmożnego
y Miłościwego Pána

wniżeni słuźebnicy,

IAN KVBINSKI, pozostałych Dziedziców pomienioney Druk:
WOJCIECHA, IOZEFA, STANISŁAWA, Sąd. Akad. Kr.
dożywni Opiekun.



Do pobożnego Czytelniká.

Iest to pospolita człowiekowi wpaść y powstać/ w szczęściu obfitować/ y nic nie mieć/ weselić się/ y płakać. To iednak wszystko po długim czasie mila rzecz człowiekowi/ gdyż zawsze *dulcis est recordatio praeitorum* przypominąć/ aby oraz niestateczność światowa/ y dziwna nad człowiekiem opatrność Boga/ ktory raz człowieka tu gorze wyniesie/ drugi raz nad spodziewanie z ziemią zrownywa/ wważał. Tego oboygá Dawid doznawszy/ do Boga mowi: *eleuans, allisti me*; wywyższywszy/ wderzełeś mnie o ziemię.

Te niestateczność/ lubo wszyscy świeci/ iednak y nási Polscy Pátronowie/ ná ziemi wważaiac/ ziemstwiemi omylnemi godnościami y dostátkami gárdzac/ ná niebo zárobivszy/ smiertelnosci ciała ziemi zostáwivszy/ chwały wiekustey záżywaiá/ z ktorych/ iz nie wszyscy/ (okrom kilku swietych Kánonizowanych y Beátyfikowanych) poniewaz po roznych y dálekich miejscách w Królestwie Polskim ciała ich odpoczywaiá/ y téz dla dawności czasu zániedbani sa/ dla tegoż/ ilem sie mogli z pilnością przez dlugi czas dowiedzieć/ imioná/ przezwistá/ ktorego Roku/ miejsca wrodzenia/ cudá/ ktore zá żywota y po smierci czynili/ czyli *in Regno*, czyli *extra*, żywota/ y iákim sposobem/ pozbyli/ y kedy pochowani/ do pewney wiadomości przez te Książke podáie; aby y oni nas tákże/ gdy ich żywot pobożny przed oczymá máiac rozpámietywać bedziemy/ przyczyna swoia (pomniac/ iz kiedykolwiek z námi ná tym nistim y niebespie-

Do pobożnego Czytelniká.

cznym pádole mieřkálí) w Ksiegi żywotá wiecznego
wpisáli. Niejeliby się czego (co niepodobna) w tym
pierwszym tej Książki wydaniu/ w dostátecznym opi-
saniu którego świętego y cudow iego nie dosyć ssta-
ło/ do drugiey to Łdyczey/ poprawey/ odmienienia/
przyczynienia/ *posteritati zachowuie/ y oddáie.*

R E G E S T R A V T H O R O W.

A Bráhám Bzowski,	Marćin Kromer,
Adam Opatouius S.T.D.	Mikołay Rádziwił,
Alexánder Gwágnin,	Piotr Dámian,
Fábian Birkowski,	Piotr Rudolphi,
Fránciszek Zuchinus,	Piotr Skárgá,
Fránciszek Kámomillá,	Rufinus Fránciszkan,
Hieronimus Lipczynski,	Stánisław Łubinski, B.P.
Hieronim Powodowski,	Szymon Stárowolski C.C.
Hieronimus Buchinus,	Szymon Okolski,
Ian Długosz,	M.Sebástyan Miczynski,
Ioáchim Bielski,	Stánisław Sokołowski,
Iustyn Miechowitá,	Stánisław Hercius M.D.
Ian Herburt,	Thomas Treter, C V.
Kroniki Zakonow,	Vincentius Beluacensis,
Leánder,	Wincenty Kádłubek,
Maciey Miechowitá,	X. Moiecki.
M.Marćin Rádzyminski,	



REGISTR ZYWOTOW TYCH SWIE- tych Polakow, ktorzy w tę Księgę są wpisani.

A.		Benedykta Kanonika Brat:	51.
A Aron Opát Tyniecki/	41.	Benedykty Zakonnice Premonst:	115.
Abraham Bzouius Domin:	231.	Benedykt Herbest.	173.
Adam Polak/	79.	Bernárd Dominikan/	145.
Adam Szybowiusz/	196.	Bernárd y Pánkracy/	137.
Adleida Domicilla Kázimierzá		Bernárd Benedyktyń/	195.
Wrorego Corká/	66.	Bernárd Dominikan Negen.	105.
Adleida swiatobliwa/	25.	Berengaryusz Domin. Nieg.	128.
Adryana z Towarzybami/	84.	Bertholdus Opát Cysterfow/	63.
Agnieszka Panna Jak. s. Klary/	85.	Blázeia Negenniká/	117.
Agnieszka Negen: z Towarzyb.	106.	Bogumil Arcybiskup Gniezn.	102.
Alexánder Krol Polski/	103.	Bolesław Chrobry Krol Polski/	27.
Albrycht syn Kázimierzow/	159.	Bolesławin Krolewicz Polski/	40.
Alexy Fráncískan/	167.	Bolesław Smialy/	42.
Alexy Kármelitá/	197.	Bolesław Krzywousty/	53.
Alexy Konwers Dominikáński/	214.	Bolesław Czwarty Crispus/	57.
Alid Wránchel/ Kieni Kyska/	185.	Bolesław Fráncískan/	111.
Anná Wdowa/	169.	Borys y Chleb/ Kiezerá Ruskie/	18.
Anná Nektywá/ Kieni Kyska/	186.	Bonifacy wgen s. Romualdá Nie.	22.
Anná Wierzbowa/	198.	Bromysławey Premonst. Zakon.	86.
Andrzej Zorawek/	20.	Bruno z Towarzybami Apostolo-	
Andrzej Kei/	171.	wie Pruscy/	37.
Anyol z Towarzybami fr. M.-	132.	C.	
Anyol de Ostrom/	147.	Człław Dominikan/	74.
Anzelmá z Towarzybami/	77.	Crácus ábo Krok/	3.
B.		Cyrilla y Methodyuszá/	17.
B Arbára Krolowa Polska/	166.	Cyrilla Negenniká Kárdynalá/	25.
Bárbára Langowná/	210.	Cyprian Don. inikan/	190.
Bárcłhomier Beskourus/	243.	Cyprian Kossycensis/	247.
Beata Konstáncia Kármelitá/	220.	Cysterfowie Negen. w Oliwie/	69.
Beatá/ Zakonu s. Dominiká/	164.	Cysterfowie Nieg. w Su'eiorw.	248.
Benedykta Negenniká Polaká/	20.	Cz. stochoz sey Nieg. od Rusyt.	135.

R E G E S T R.

D.		Jadwigą Krolowa Polska/ 76.	131.
D ysławá/Stośławá Krzyżaków		Jan Zamoyński Bancelarz/	181.
Negennnikow/	100.	Jan Łaterná/	
Dominiká z Seceminá/ y Ludol-		Jan Dámascen Dominikan/	235.
fá/ Dominikanow/	166.	Jan Laszi/ Arcybisk. Gniezn.	167.
Dorothy Pruski/	129.	Jan Slugos/	ibidem.
E.		Jan Łhigek s. Dominiká/	165.
E leś Bernárdyn/	155.	Jan Bąptystá Kuroson/ y drugi	
Łrektus Bernárdyn z Wark/	150.	z Woynigá/	161.
Euphemia y Domicillá s. Domi-		Jan z Dukle Fránciskán/	149.
niká Żakonnice/	123.	Jan Kánty Akademik Krák.	145.
F.		Jan Łobedaw Prusák/	142.
F elix Dominikan/	194.	Jan Olgoth Akademik Krák.	137.
Filip Bernárdyn/	142.	Jan z Rygywolá Presbiter/	132.
Floryan Pátron Polski/	61.	Jan Dominikan/	126.
Floryan/ Benedykt/ Godym/ Do-		Jan Groch/ Biskup Krák.	121.
minikani/	83.	Jan Polak Domin. Arcybisk.	112.
G.		Jan Czaplá/ Scholastyk Plocki/	72.
G abryel Bernárdyn/	159.	Jan Iwanowiusz Dominikan/	73.
Gaudencyus Arcybisk. Gn.	30.	Jan Prándorá/ Biskup Krák.	95.
Gerrhárd y Mąrgwid Fráncisk.	73.	Jan Lubránski/ Biskup Pozn.	174.
Gertrudá Kieni Trzebnicka/	90.	Jan Sabáliusz Káplan/	176.
Gostáldus/ Stánisław y Żbigniew		Jan Leopólitá/	179.
Akademicy Krák.	17.	Jedrzy y Mysłaus Benedykt.	246.
Grzegorz z Sámborá Akademik/	177.	Jedrzy Bernárdyn z Szagá/	157.
Grzymysławá pobożna/ Księżciá Ją-		Interregnum pierwsze/	3.
rosławskiego Corká/	79.	Wtore/ 39. Trzećie/	107.
H.		Jozáphat Kungewig/	217.
H elená ábo Olhá/	19.	Justá Żakonu Kamádulow/	31.
Henryk Fránciskán/	79.	Judythy Krolowy Polskiey/	36.
Henryk Krol Polski/	180.	Judythy Żony Hermaná Krolá/	50.
Herman Towárzyś s. Jáká/	79.	Judythy Premonstrátensov/	80.
Hypolit Augustynian/	187.	Justyna Kápláná w Kobelinie	
I.		Bernárdyná/	147.
I acék Pátron Polski/ Domin.	80.	Jukulenthe ábo Heleny/	68.
Jákub Gorzki/	181.	Jurthy Pruski/	91.
Jákub z Przyrowá/	240.	Jwo Biskup Krákowski/	71.
Jákub Bernárdyn/	134.	Jzaráśá s. Augustyna Ęrem.	144.

Bárol

R E G E S T R.

K.		Nielchiorz Warcki Dominikan/	193.
K rol Dominikan/	211.	Niegennicy w Pokrzywnicy/	63.
Kazimierz Krol Polski/	148.	Neinard Kaplan/	36.
Kazimierz Pierwszy syn Mieczy/	20.	Neibodusz y Cyryl/	17.
Kazimierz Wtóry sprawiedliwy/	60.	Niegyśław Pierwszy/	14.
Kazimierz wojna sławny/	62.	Niegyśław Wtóry/	38.
Kazimierz Wtóry Wielki/	116.	Niegyśław Brat Bolesł. Krzypa/	59.
Kazimierz Czwartry Brat Wł.	158.	Nerkuryusz żołnierz y Niegennik/	75.
Katharyna Białużyna/	133.	Nichal Sedroć/	151.
Klemens y Kościława Matz/	97.	Nikolay z Kądoms/	228.
Klimak Bernárdyn/	134.	Nikolay Bąznodzieja Śnieżn.	106.
Konstancya pobożna/	99.	Nikolay Biskup Chelminski/	115.
Konstancya Karmelitank/	221.	Nikolay Prusak/	141.
Konrad de Grosfis Dominikan/	134.	Nikolay z Poznania/	147.
Konrad Bernárdyn Niegen.	135.	Nikolay Dominikan/	224. 238.
Krzyszyna Karmelitank/	221.	N.	
Kristinus Woiew. Majowiecki/	73.	Nankier Biskup Krakowski/	119.
Kunegundy Krolowy Polskiej/	109.	Niewinne działy od Żydów na różnych miejscach mordowane/	182.
L.		Nikodem Dominikan/	237.
L ambert Biskupa Brat.	52.	O.	
Laurentius Goslicius/	189.	Ołch/	19.
Lenart Bernárdyn/	155.	P.	
Lech Wtóry Książ/	4.	P ankracego/ Piotra/ Pawła/	
Leśek Wtóry Książ/	7.	Francyśkanow/	119.
Leśek Trzeci Książ/	8.	Paweł Symplicyan/	245.
Leśek Czwartry Książ/	13.	Paweł Kusel Dominikan/	242.
Leśek biały syn Kazimierza/	64.	Paweł Śwárdyan Polocki/	177.
Leśek Czarny/	100.	Piaś Pierwszy Książ/	11.
Ludwik Krol Polski/	125.	Przemysław abo Leśek Pierw.	6.
Ludwik Bernárdyn/	150.	Przemysław Książ Majowiecki/	96.
Lugierda Książ/	106.	Przemysław Wtóry/	107.
Lukasza y Walentego Francyśk.	115.	Piotr Skarg/	201.
Lukasza Dominikan/	216.	Piotr Piotrowi./	45.
Ludwina Panna/	ibid.	Piotr Sunin/	57.
M.		Piotr Sremski z wielką inżynierią/	89.
M akaryusz Karmelitank bossy/	216.	Pociel Pierwszy Książ/	9.
Maryan Bernárdyn/	158.	Pociel Wtóry Książ/	10.
Marcin Barygła/	122.	R.	
Marcin Dziadowina/	174.		

R E G E S T R.

R zymund Frąciſzkan/	98.	Suleiowſcy 7. Bráci Mezen.	248.
Ráphat Bernárdyn/	170.	Szymón z Lipnice Bernárdyn/	147.
S.		Szymon Frąciſzkan/	141.
S adoch ze 49. Bráci Dominika-		Szymon Biſkup Plocki/	54.
n) w Mezennikow/	88	Szymon Kapłan/	205.
Sandywogiuf Piſmá s. Dokt.	117	Szymon Halicius/	212.
Salomea Krolowa Polſka/	94.	Szymon Wſocki/	231.
Sebaſtjan Nuceryn/	229	Szymon Okoliſki/	247.
Sántes y Szymon/	111	Szymon Starowolſcius/	248.
Scyſław/ Wiſław/ Błaſey/ fr.	124.	T.	
Seweryn Dominikan/	199.	Thomás de Groſis/	135.
Semowit Kijaſe/	12.	Thomás Dreſnerus/	173.
Semom; ál Kijaſe/	13.	Thomás Zielinſki/ Szlachéic Wiel-	
Szegesny Kapłan/	230.	kopoliſki/	206.
Siedm Bráci Polakow/	33.	Thomás Oborſki/ Suffrágan Brás-	
Stániſław Biſkup Brák. Mez.	46.	kowſki/	232.
Stániſław z Tow. Mezennicy/	106	Thomás Sirzebinſki/	244.
Stániſław Czerniec/	116.	Thymotheus y Alexy/ Domin.	228.
Stániſław Frąciſzkan/	119.	V. W.	
Stániſław Karmelita z Pozná.	133.	V Khan Láiget/ Bernárdyn/	161.
Stániſław de Horſis Bernárd.	147.	Wáclaw Krol Polſki/	108.
Stániſław Wárſawiecki/ ié.	188.	Wálcenry Kuchorſki/	217. 174.
Stániſław Karnkowſki Arcyb.	ibid.	Wándá Kieſná Polſka/	5.
Stániſław Hoſius Kárdynal/	191.	Wáwrzyniec Żakonu Kámábul.	163.
Stániſław Keſcius/	192	Werner Biſkup Plocki/	58.
Stániſław Domaſki/	196	Weronika Żakonu Premonſtr.	143.
Stániſław z Káſimierzá/	155.	Vincentego Kádlubká/ Żakonu	
Stániſław de Stapis Bern.	163	Cyſtercow/	66.
Stániſław Kátrhuzyan/	165.	Witowſkich Pánien Żak. Mez.	86.
Stániſław Koſoſká Domini-	168.	Wicława/ Wiſława y Władyſława/	
Stániſław Żakonu s. Páw. Pu.	172.	Dominiſkanow/	90.
Stániſław Koſſká/	175.	Witá Dominiſkaná Mezenniká/	96.
Stániſław Orehonius/	201.	Wiſława Frąciſz. y inſych/ -	120.
Stefyn Bathory/	180	Władyſław Krol Polſki/	127.
Swetofława/	153.	Władyſław Jági. lowig/	135.
Suliſława y Bogney/ Kódzicow		Władyſław Pierwſzy Brát Bołe-	
śwurego Stániſława/	39.	ſławow/	40.
Swetofławy Miſzſki Káſimierz-		Władyſław Wtóry ſyn Bołeſława	
ſkiey przy Braſowie/	50.	Brzywouſtego/	55.

Włady-

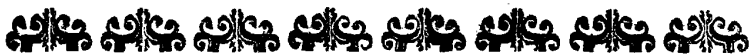
R E G E S T R.

Władysław Łokietek/	113.	Wojciech Międzyński/	236.
Władysław Bernardyn/	161.	Wojciech Gosstynius/	244.
Władysław Konwers Cysters/	214.	X. Y. Z.	
Władysław Czwarty Krol Pol.	226.	X Józef Pierwszy w Polsce/	1.
Wojciech Arcybiskup Gnieźnieński-		Zbigniew Biskup Krak.	140.
ski Megennik/	29.	Sophia Lubomirska/	245.
Wojciech Kouicampiannus/	173	Sophia Tylicka/	247.
Wojciech y Dominik Dominika-		Zygmunt Pierwszy Krol Pol.	172.
ni Megennicy/	84.	Zygmunt August/	177.
Wojciech Sowinski/	227.	Zygmunt Trzeci Krol Polski/	186.
Wojciech Horoneus/	232.	Zydzi morduią niewinnych dzieci/	183

Koniec Regestru Fortece Duchowney.



APPRO.



A P P R O B A T I O.

Ego M. ALBERTVS DABROWSKI, S.Th. D. & Professor, in Alma Academia Cracou. CANONICVS ad S. FLORIANVM; vitas Beatorum, qui in Regno Poloniae eximia Sanctitate floruerunt, & quorum patrocinio Regnū hoc inuictum conseruatur, (sub titulo FORTECA DVCHOWNA,) attentē vidi, fideliter perlegi, nihilque in ijs deprehendi, quod sanæ doctrinæ, bonis moribus, ac pietati dissonum sit; ideoque vt in lucem prodeant, dignum esse censeo, vt omnes piē legentes solatium & incitamentum ad virtutes atque sanctitatis æmulationem inde sumant.

Imprimatur, ALBERTVS ŁANCVCKI, I.V.D.
CANCELLARIVS SS. OMN. Acad. RECTOR.
m p.





Z Y W O T Y

XIAZAT POLSKICH:

Ktorzy w Bałwochwálstwie żyli.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

Lech Xiążę Pierwsze Polskie.

LECH pierwszy Monárcha/ ábo
Xiążę Polstie/ przyszedł z Ilirku
zrodzonym swym Czedem/ około
roku 550. po Narodzeniu Syná
Bożego do Czech: tam Miasto imie-
niem Krzem złożył/ gdzie potym
brata swego Czechá zostawiwszy/ ru-
szył się z wojskiem w ten czas/ gdy mu śpiegowie o siero-
ticy á pustey krajinie powiedzieli; te tedy znalazłszy/ od
swego imienia nazwał: á począwszy od rzeki Odry grá-
nice rozszerzał ná wschód słońca/ południe/ y zachód.
Pánował szczęśliwie y długo: Miasto y Zamek/ mie-
dzy wielkimi ueziorami/ złożył/ kteremu (od wielkości
gniazdo/ gdzie się Orle wie biali legli/ ktorych tam wiele
widział) imię dał Gniezdo/ á teraz Gniezno: y dla tegoż
zá známe Rycerstie/ ná chorągwiách swych/ Orla Białego
kazał malować. Monárcha ten sady w prostocie y sprá-

wiedliwości odprawował/ nie według opisaných praw/ ktorych ná ten czas nie bylo/ ále według zdánia swego/ miłościá ráczey oycowsta/ ániżeli srogością Pán-
sta/ zniwalaíac poddáných. Poborow y polá wlasne^o nie miał/ ále mu spolnie zásiowano/ z polá zbierano/ y ze wšyřkich wrodzáíow ročných podatek skłádano/ (gdyž pieniedzy iešćże Polacy nie mieli.) Zostáwil po sobie syná iednego imieniem Wyšymirá/ ktorego potomstwo w Polšćze trwało przez lat 150. Gdy z nim wiele Pán-
now w te kraie przyácháło/ obráli sobie zá herb Orlá také białe/ z otworzylým nosem/ ku gorze wylatáíace-
go/ ktorego zá kleynot vžywáli: te herby y po dšis dšien v niektorych widywamy. A Lech sam/ iákoby dlugo żył/ pewności żadney nie mamy. Cromer l. 2. fol. 24. Biel-
ski l. 3. fo. l 233. Herburt l. 1. cap. 2. Papr. l. 1. & Miechouit.

Wyšzymir Xiążę Wtore.

WYSZYMIR, syn Lechow/ pánował po śmierci Oycá swego/ ten był Pánem walecznym: á nie máíac dosyć ná swym/ choćé mu Ociec zostáwil dosyć šerokie Pánstwo/ morze przebywšy/ z Dunczykami wojne šczęśliwie zwiodł/ ich krolá Sywárdá porážil oraz z woyskiem iego/ y krolestwo sobie Dunczie podbił syná krolewskiego Jámeryká poímal. Baczac Dunczyk iż byl zwyciezón/ prošíł lástki v Wyšymirá/ postępujac mu hold: Wyšzymir iáko swobodne y lástáwe Xiáże/ uczynil wšyřkó dla niego. Lecz Jámeryk z wzięienia všedšy onego przymierza dotrzymáć niechćíal. O tym
gdy się

gdy sie dowiedział Wyshymir/ znowu do Dunistey ziemie zwieltiem woyskiem wtargnal/ y strocil pych Jamerykowe/ á ná zad sie wrócić/ Miasto Gdanst záložyl ná pámíatke wieczna zwyciestwa nád Dunicyki/ ktore osádjil bráncami Dunstimi: tákze y drugie Miasto zbudowal/ ktore názwál od imienia swego Wisimiria, á teraz Wyshmarya zowia/ nád morzem/ potym żywot skonczył w poćoiu. Cromer l. 2. Herbut & Biel. vt supra.

Po Wyshymirzu Interregnum Pierwsze.

CRACVS ábo KROK.

KROK, ábo iáko go lacińskie Kroniki zowia GRACVS: ten w Gnieźnie ná Sermie byl zgodliwie z Polskiego narodu od wshytlich wybrany; byl bowiem w cnotách y dziełách Kycerskich slawny. Początek pánowania tego Roku 700. opisuią Polscy Historicy/ iże niechciliwie té zwierzchność przyial/ lecz przymusiony. Ten gdy wedlug obyczaiu poganstkey zwierzchności byl wtwierdzony/ sprawiedliwie sie y rozstropnie sprawowal. Wshytke majątności iego byly przy początku rzeki Wisły/ goście Miasto zacne od swego imienia záložyl y názwál ie Krokow/ y Zamek przy nim ná gorze rzeczoney Wawel mocno zbudowal. Herbut l. 1. cap. 4. Crom. l. 2. fol. 26. & 27. Bielski l. 7. fol. 234. To tedy Miasto wzięnil glowa Pánstwa swego Gniezno opuścivszy. Tam w tey gorze Wawel byl Smok wielki y stráśny/ ktory swa páta sinredliwa zárażaly zabijal wiele ludzi/ y požyral: przeto musieli mu dáwać ná każdy dzień koleia obrok po troynu dobywka: A

Krąkus król widząc w tej mierze ludu swego wielką wtrąte/ rozkazał w wynatrzoným cielecin/ śiarki/ smoly/ y śaletry z ogniem przyprawioným ządąć/ á przeciwno oney iámie zład wychodził smół położyć: czego podiawşy sie ieden świec/ rzeczony Stuba/ który szczęśliwie tego wszystkiego dokazał/ y wykonał wedle rozkazu/ nia krolewskiego/ tak/ iż smół wyszawaşy/ á mniemając by ciele samo w sobie iemu ná pokarm było położone/ pożarł/ ktore gdy w nim tlało/ pil wodę w Wisle aż sie rozpukł y zdech. Bielski l. 3 fol. 234. Krąkus pánował długo szczęśliwie/ potym umarł/ y pogrzebiony iest obyczajem pogańskim/ nie daleko Krąkówá/ gdzie po dziś dzień mogiła wysoka iest ná gorze Łasotnie/ blisko Káplice s. Benedykta. Zostawił dwa synow/ Lecha y Krąka/ y córke Wąnde/ abo iáko drudzy chca/ Wende.

Lech II. Xiążę Czwarte.

LECH, syn Krąkusa ábo Grąkusa/ młodşy/ po śmierci Oycá swego/ z brátoboystwa ná Pánstwo obrány. Wywiodşy ábowiem Krąkusa/ brata starszego/ ná łowy/ potajemnie go ząbil/ á do Zamku przyiáchawşy/ iákoby ni oczym niewiedzac/ pytał sie o bracie gdzieby sie podział/ wnet samże rozestál/ y szukáć kazał: znależiono ząbitego/ nád którym on brátoboycá plákał/ złość swoie przed ludźmi ząkrywając; y tak ná tego miejsce byl od wszystkich obrány. Ale skoro nieşczęśliwe brátoboystwo postrzegli/ zarázem go z Księstwá zrzuceno/ y ná wygnanie skazano/ gdzie w nieślawie brátoboy-

to boycá wielce pámienny żywota swego doskonał. Her-
burt l. 1 cap. 5. Crom. l. 2. fol 28. Bielski l. 3. fol. 234.

Wándá ábo Wendá Pánná, Xiężná Polska.

WANDA ábo Wendá/ córka Krákusá/ siostrá miá-
nowáných Xiążat Krákusá y Lechá/ od wšytkich
Pánow y Xycerstwá/ ktorzy pámiétali ná wielkie zasłu-
gi Oycá iey/ zgodnie ná Pánstwo przyieta Roku 730.
tey nádziete wšyscy bedac/ że dla iey piekności y rostro-
pności/ mieli dostać mądrego y czuynego z przyległych
kráíow Páná/ coby ich bylo nie chybiło/ gdyby była sa-
má Wándá do tego zezwoliła/ ále niechcac mieć Páná
nád soba/ sámá krolestwem rzadzić vmyśliła/ iáwnie
mowiac: że wole bydz Xiążéciem/ niżeli Xiążeca żona.
Chcac tedy mieć sobie Bogi życziwe/ czystość im ślubo-
wála/ y dla tego wzgárdziła Rytygerem Xiążéciem Nie-
mieckim/ ktory nie mogac iey mieć sobie w stanie mał-
żeńskim/ lubo posyłał drogie kleynoty/ częścia prośba/
częścia też groźba przymuszaíac: náostátek z niecier-
pliwey miłości/ y ze wstędu/ śmierć sobie sam zádal.
Stad rćieřona Wándá/ sámá też w rzekę Wisłę (bo-
gom iákoby Pogániřkim z siebie czyniac ofiáre) wřo-
czyła/ obawiaíac sie swych/ żeby iey nie przymuszaíi zá-
maż íść: y ták swoy żywot Pánienski márníe řkonczyła/
ktore y ciała dostawřy z Wisły/ pochowano ie nád rzeká
Dlubniá/ milá od Krákowá/ goźie Mogiła íeř ná iey
grobie do tego času/ ktora gorá przez pořzodek záwřse

jest w pol zielona/ á w pol czarna. Herbut I. I. cap. 6.
Crom. I. 2. fol. 28. Bielskil. 2. fol. 234.

Przemysl Xiążę Szoste, aliàs

LESZEK PIERWSZY.

PRZEMYSŁ ábo Leszek Pierwszy/ Ślotnik/ mał ser-
cá wielkiego/ przez sztukę Ryccerską Xiążęciem Pol-
skim został/ ktorego Leszkiem/ wdzięcznym y Pola-
kom imieniem dla pámiatki Lecha fundatora ich/ ná-
zwáli. Bo gdy od nieprzyiaciół srodze trapióna y pu-
szożona była Polska/ á Polacy oney broniac/ kilkátroć
poráżeni/ zkad y serce iuż byli vtráćili. Przemysl czło-
wiek prośty/ zebrałszy nieco żołnierzá/ walnego nieprzy-
iaciela w ten sposób podjędł. Wielką liczbę sęszaków
y tarć z młodey skory drzewá y z inkey máterey náro-
bic kázal/ ktore żołcía á gleyta dla polystkowania nápu-
ściłszy/ práwie przeciwko obozowi ni. przyiacielstiemu
ná samym brzegu lasu/ ná krzaczkach/ chrostách/ y ná
gáleziách w ziemié powrykánych/ w noc y powieśal/
ná wschod słońca ie obrociłszy/ tak/ że promienie słoń-
czne blásk z porobionych sęszaków y tarć/ wizerunk y
podobienstwo woyská vzbroyonego zdaleka pátrzącym
czynily. Co gdy zoczyli nieprzyiaciele/ porwawszy sie
nie spráwnie/ często zbitego y pierzchającego málo wa-
żac nieprzyiaciela/ tu onemá lasowi tak ná pewny lup
postoczyli: á iż Polacy tym częśm sężali y tarce po-
zdeymowali byli y popaleli/ rozumiał nieprzyiaciel iż
vchodza: tamże gdy sie zá nášymi gleybicy w las zagná-

li/ná

li/ názasadzili od Przemysła zakryte przypádli/ y pobici sa. Potym Polacy w ich sie śiaty y orężę przybrawszy/ do obozu nieprzyjacielskiego iáchali/ ktorým stroiem záwlasnetowárzystwo vdawšy sie/ nániegotowych y nic sie nie obawiaacych/ nagle vderzyli/ y wielka w nich porážka včzynili: náostátek rzecza niespodžiana bedac potrwożeni nieprzyiaciele/ pierzchneli/ wśelákich rzeczy dostátkiem y tabor nááádowány nášym ná lup zostáwivšy/ sami z wielka smota swa z Polstiey musieli vstápić. Potomká żadnego Przemysla nie zostáwivšy/ vmárl Roku 780. Pánováł lat 20. Herburt l. 1. cap. 57. Crom. l. 2. fol. 29. & 30. Bielski l. 3. fol. 234.

Lefzek Wtory.

Dla nie pozostálego potomstwa Przemysla Książęciá/ wielkie niezgody byly/ chcac każdy pánováć/ ieden drugiemu przodováć nie dopuścił. Dla czego vchodzac y strzegac sie domowey wojny y niezgody/ táka trudnośc fortunie poruczyvšy/ dzien pewny zawodom byl náznáczony/ y obwołány/ iż ktoby pierwšy w zawodách do postanowionego kresu przybiegl/ ten Pánem y Książęciem wšyrtkiey Polstki bydž miał. W tym Lefzek nieiaći/ z Przednieyšych Książów dopináacych sie ieden/ gdy plác zawodny chytrze (w droge piastgysta gwozdzi żelázných náłžtal wodnego orzechá trzemá grániami záořzonych nášypavšy/) zepsował/ sam przed wšyrtkimi pobocna á nie zfalžowana ściežka/ gdy drugich konie w biegu obražone vpadaly/ vbijał:

nadro

nádto koniowi swemu obwárował kopytá żeláznemi kopyrami abo podkowámi/ żeby snac w zawódzie zfałšowáney drogi nie zárwał; gdyż wšytkich inšych konie według zwyczáiu nie kowáne byly. Wšyscy tedy zdumiewáiąc sie/ Lešká iákoby od Boga zrzadzonego zgodnie zá Páná obráli/ y witáli tegoż Roku 780. Lecz tá zdráda Leškowá nie dlugo sie obíawila: ábowiem dwá y mlodzieney z pospolstwa igryzŕsto sobie stroiac/ piešso o základ zawód do stupá náznáczonego miedzy soba poštánowali: y gdy sie obádwa poobražali/ jeden nie tak bárze chromy naprzód do stupá przybił. towáryš tego obaczyl w ziemi zakryte gwoździe/ niechcial mu dac zá wyžrána/ skárzeli ná sie przed wrzedem/ gódzie sie pokazála zdráda. Bázáctó Panowie/ co sobie konie byli poobražali/ žáдали spráwiedliwosti ná krola/ áby znowa o Panstwo zawód czynili/ goyż go pierwy fálšem wygrał. Rzecz pospolita kázawšy poimác Lešká/ przekonány byl y koni rožárgány: á tego co piešso przyšedł napierwcy do stupá/ lud wšytek zgodliwie zá Páná przial/ krolém/ áby nimáczym do powagi y máiestatu Ksiázejecgo nie zchođžilo/ imie odmieniwszy/ Leškíem go názwali. Ten gdy niespodžianie Ksiestwo ná sie przial/ vžywnil žárcanie/ aby byl godnym tak wielkiego máiestatu/ grube w prostym wychowaniu obyczáie we wšelkie eno lwo spráwy y powážne štanu tak wielkiego odmienil: bo Gáši wowny nieprzyjácioly pogránicžne došlátnu gromil/ á šž zéslwie pánniac spráwiedliwošć činil choynym byl ná vbogie/ trzešwy/ pijánym sie brzydzil/ y w inšych eno.ách dobrých žywot swoy škončžyl.

Her-

Herburt l. i. cap. 8. Cromer l. 2. fol. 30. Bielski l. 3. fol. 235.

Lefzek III. Xiążę Osme.

NA mieysce Lefkã zmarłego/ syn iego iedyny/ tegoż imienia/ rowny Oycu w cnotách/ rowny y w szczęściu/ nástąpił. Ten z małżonką poślubną iednego synã miał Popielã/ ktorego namiestnikiem swym ieszcze zá żywotã obral: á z polożnicãmi záś miał 20. synow/ ktorzy aby Popielowi poslušni byli/ przysięga ich obowiazał. zachodnie y nádmorskie kráiny miedzy nich podzieliwszy/ Herburt l. i. cap. 9. Crom. l. 2. fol. 32. Bielski l. 3. fol. 235. Sarniecki Ann. Pol. l. 5. fol. 195.

Popiel I. Xiążę Dżiewiąte.

POPIEL po śmierci Oycã swego Lefkã III. zá zgotnym obrãciem obial Pãnstwo Roku 815. od Dżiadã y Oycã swego dalekø byl rozny/ gnuśny y boiãzliwy/ stolicę przeniósł z Krákówã do Gnieznã/ bo sie bał nieprzyiacioli Mærkomanow y Hunnow/ á Gnieznu ieszcze nie dusiać/ vsiedl do Kruszwice ná Kujawy/ ná djeźoro Gopło; lat kilka pãnowawšy/ w młodym ieszcze wieku z tego swiata zšedl Roku 829. w rozmowách y klatwach pospolitych zwykł byl mawiać: Bogday mnie myszy zjadły; ktorey klatwy syn iego potym tegoż imienia Popiel Wtóry gárdlem przypłacił. Pãnował lat 14 Herburt l. i. cap. 10. Crom. l. 2. fol. 34. Bielski l. 3. fol. 235.

Popiel II. Xiążę Dzięsiąte.

O Krá swego Popielá Pierwszego/ syn tegoż imienia Popiel/ pochowawszy/ zá zgodna ráda Senatorów Księstwo ośiadł/ á iż młodym y nie dorosłym w ten czas bedac/ opieke y rząd nád nim w Rzeczypospolitey Stryiom iego zlecono/ ktorzy przy Bołu Xiążecym wstáwicznie bywali/ sady y rzady wszytkie odprawowali áż dorad/ póki sie rády ich słuchác nie wzbrańnial. Bo skoro do lat počal przychodzić/ záraz sie ná rozumie swym sádził/ nápominánia Stryiow swych odrzucał/ od rownych sobie ludzi młodych rády zásięgał/ ná bankietách y pijaństwie z nimi zásiadał/ ná nierządách/ tańcách/ grách/ zalorách/ noc y trawił: záczym pijaństwa y nierządow pelen bedac do południá sypiał: sadow pospolitych y skarg ludzi w bogich zániedbywał: do rzeczy czynienia był márny/ namniey niedowcipny/ y do Pánowania nieposobny/ áwo zgoła/ iáko oćiec iego był niłczemny/ tak y on nie miał miłości v poddánych/ bo od nich názwány był Gósteł ábo Góściśko. Stryiowie iego z inšymi Pány zniózšy sie šukáli sposobu/ ktorým nieukročzona rozpustá Xiążeca moglá byđ pówściagniona/ zdáło sie wszytkim áby go ożenić. Ale on ożeniwšy sie z Kyrá Xiężná Niemiecká/ ktora była wybornej piekności/ zá powodem iey lákomštwá/ goršym y lákomšym sie ształ: Wproci/ godności y vrzedy przedawał: boiac sie tedy by ich z Pánštwá nie wygnáli/ á Stryiá ktorego ná miejsce iego nie obráli/ náмовilá

mežá

meżá żeby sie wczynił chorym/ á w tym áby po Stryiom
posłał/ y wczynił ich opiekunami dziatek swoich. Co gdy
wczynił Popiel/ Stryiowie sie ziechali/ oná im sroga tru-
cizne przyprawiła/ á gdy sie rozeyść ná pokoie swe mieli/
każdemu osobny kubek nálać kazała winá przyprawnego/
prośac/ áby zá zdrowie małżonká iey pili/ który też
do nich pil swoy trunek/ y tak zá zła rada Ryry/ łakomey
bialogłowej/ nagle wszyscy oni Stryiowie iego pomár-
li/ zá co od Pána Boga starány; bo z żona y z dziećmi od
niezwyczajney wielkości frogich z ciał onych wychodzą-
cych myśy ná Zamku Kruśwyckim pożarty zgináli.
Herburt l. 1. cap. 11. Crom. l. 2. fol. 36. Bielski l. 3. fol. 235.

Piaśt I. Xiążę Iedenaste.

Pożłośliwym Popielu/ y iego frogim ob Boga star-
raniu/ ziechali sie Senatorowie Pána y Kzadzce so-
bie obierać do Kruśwyce: że potomstwa przestlego
Popielá nie było/ bo ich myśy cudownie ziadły/ obráli
sobie zá Pána iednego Nieścżániná imieniem Piaśtá/
rzemieślá kolodzieyskiego/ syná Kosyśká nieiákiego.
Pod tenże czas ziązdu tak wálnego/ sprawował Piaśt sy-
nowi swemu Semowitowi/ z Kzepyckiey zrodzonemu/
míanowiny wedle obyčjáu pogánistkiego/ Panow wszy-
tkich/ y kto tylko do niego w dom przyszedł/ dosyć choy-
nie częstował/ á ná niczym nie zchodzilo/ bo mu Pan
Bog wszytkiego przysparzał zá błogosławienstwem
dwóch Swietych Pielgrzymow/ Páwla y Jana Nie-
ścżennikow (którzy potym w Rzymie korona m. cze-
n-

sta odnieśli za času Agápita Papieża/ Tycyusa Wtorego) Ktorych w domu miał. Był Piaśt wszytkiey Rzeczypospolitey bázro pożyteczny/ iáko ten/ktorego sam Bog ná Pánstwo przeyzrzał: do tego był człowiek prosty/ sprawiedliwy/ ludzki/ iálmużnik: ktorego cne Potomstwo áż do Kázimierza Wtorego/ názwístiem Wielkiego/ pánowało w Polšcze. A sam mądrze y lástkawie krolowawszy lat 50. w pozney práwie stárości żywota swego dołonal/ wieku swego 120. dośhedšy/ y Semowitá syná zostáwiwszy. Herburt l. 1. cap. 12. Crom. l. 2. fol. 37. Bielski l. 3. fol. 236.

Semowit I. Xiążę XII.

Syn iedyny Piaśtow Semowit po śmierci Oycá swego za zgodnym zdaniem wszytkich Księstwo Polskie osiadł/ Roku 866. ktorego Ociec miásto siebie bezdac stárym ná woyny wysyłał/ wczasow mu záżywác nie dopuścił. Człowiek to był ochotny/ y w rzeczách Rycerskich biegły/ gorący/ żimnu/ trudem/ głodom/ y wszytkim niewczasom przywykły. Hunnom y Márkománom włości swe przez Przodki vtrácone/ odiał: nieprzyiaciele z gránic wygnał/ Węgry/ Czechy/ Kásuby/ y inne przymusił do dawánia trybutow: Prusakom dzierżawy/ Polakom niegdy odiete/ woyna odebrał. Pomorzány y Słowiány vkrócił. Zostáwił po sobie syná młodego imieniem Leszka. á potym Roku 32. pánowania swego z swiátá vstąpił. Herburt l. 1. cap. 14. Cromer l. 2. fol. 39. Bielski l. 3. fol. 236.

Leszek

Lefzek IV. Xiążę XIII.

Syn Semomitow Lefzek Czwarty/ młody Pan/ ale dla dobrych spraw Oycá iego/ zgodnie od wszystkich obrány ná Księstwo/ Roku 902. ktoremu Opiekunow y Rządzcow kilku stáršych przydali aż do prawego baczenia. ale gdy wiego młodych leciech baczyli go Oycowškich cnót y obyczáíow náśládownác/ dali mu moc ná wszystko. Zostáwiwšy syná/ y woyny ná przeciwo Słowakom/ Pomoržánom y Káśubom/ od Semomitá podniesione/ nie skonczywšy/ vmárl. Herbut I. 1. cap. 15. Crom. lib. 2. fol. 39. Bielski I. 3 fol. 236.

Semomyśl I. Xiążę XIV.

SEMOMYSŁ po śmierci Oycá swego/ ná Księstwo Polskie nástepnie Roku 921. Pan dobry/ miękki/ lástawy/ śczodroblivy y spokóyny: cnót oycowškich y Dziádowškich obyczáíow náśládowník/ ale nie waleczny. Ten nárzekał ná swoje žonę/ że z nią nie mógł mieć potomstwa. A gdy mu się nierychło vrodził syn/ ale ślepy/ po małym zakuśeniu rádości/ wiekšego żalu záżywał. Lecz gdy potym siódmego roku pogánštim obyczáíem ono dziecie podstrzygano/ y Nieczyśławem mianowano: dziecie bez lekarštw y wšelákíey pomocy ludzkiej dobrowolnie przeyšzło: zkad wszyscy się dziwowáli y rádownáli/ á z cudu takiego wšelkich krotosíl záżywali. Ociec potym starał się v Wieśczkow/ aby mu

powiedzieli przyczynę wrodzenia ślepego/ y przeżyżzenia iego. Wieśćżkowie ináczey mu spráwy dáć nieumieli áni mogli/ tylko te/ że zá iego Pánowania Polśká oświecona będzie: stárał sie tedy o to Oćiec/ áby ono dziecie iáko nappocżciwiey y nazyacniey wychowane było: y tak mu Pan Bog dla iego dobrych spraw zdárzył/ że do-
czekał lat zupełnych syná swego. Umárl potym Semo-
myśław w stárości Roku 964. pochowany w Gnieźnie obyczáiem Pogáńskim: Pánował lat 44. Herburt l. 1. cap. 16. Crom. l. 2 fol. 40. Bielski l. 3 fol. 236.

ROZDZIAŁ WTORY.

O tym Monárzce, zá ktorego Wiára święta wprowadzo-
na iest do Polskicy: y o Błogosławionych Polakách
zá tego wieku 965.

Mieczysław I. ábo Mieszko, Xiążę Piętnaste.

MIECZYSŁAW, ábo Mieszko/ po śmierci Dycá swego/ iednośláynie obrány ná Pánstwo: iednák co sobie túszyli o nim/ w tym sie omyleli/ bo był Pan spokoinny. Miał żon siedm wedlug zwyczáiu Pogáńskiego/ z ktoremu nie miał żadnego potomstwa. Byli ná Dworze iego Polacy/ ktorzy w cudzych kráich bywáiac Wiáry sie Chrześciáńskicy náuczyli/ y wedlug nie żyli. Byli tedy w Polśce ci świeci/ Methodyus y Cyrillus/ tego czásu Xiąże tákże ku temu wiedli/ áby y on/

iáko y

iało y inſe Książetá/ y Pánowie poſtronni/ Wiare ſwie-
ta przyiał/ á poznal Chryſtuſa/ Odkupiciela ſwego/ obie-
cuiac mu zá to od niego wſelkie ſzczéſcie/ y potomká.
Slucháiac tego Mieczyſław/ wſytko wczynil wedlug
ich rády/ potym wkrótce ichże wypráwił do Boleſława
Książetá Czeſkiego/ żádáiac go o corkę Dabrowkę w ſtan
małżeńſki. Boleſław Książę Czeſkie/ nie dawno Chrze-
ſciáninem zoſtawſzy/ y ledwie byl w Wierze ſwietey
wtwierdzony/ corki ſwey Mieczyſławowi w ſtan mał-
żeńſki dáć niechciał/ ieſliby prawdziwey Wiary Chrze-
ſciánſkiey nie przyiał: zá co Poſtowie ſlubili/ iſ to wczy-
nić miał/ Boleſław nie odmowil: á gdy one Pánne do
Gniezná przywieziono/ záraz Mieczyſław Chrzeſt ſ.
przyiał/ y weſele ſpráwił Roku 966: niektórych Cze-
chow choynie wdárowawſzy po weſelu odpráwił/ á nie-
ktorych ná poſługách ſwych y małżonki ſwoiey przy ſobie
zátrzymał: ſ wielka tedy pilnoſcia z małżonką ſwa
Wiare ſwietá Chrzeſciánſká rozmnażał/ koſciółow 9.
zbudowal/ wprzód bogáto nádawſzy/ Arcybiskupámi
dwá koſcióły/ á ſiedm Biskupámi/ Káplánámi przykła-
dnymi/ y ſwiatobliwoſci wielkiey pełnymi/ oſádził/ zá
pozwoleniem Janá XIII. Papieżá: przez Egydiuſá
Kárdynałá/ Biskupa Tuſkulánſkiego/ pierwſzego Lega-
tá do Polſkiey. Œmurowal tedy ten Monárchá napier-
wſzy koſciół w Gnieźnie pod tytułem Pánný Máryey/
Mátki Bożey Wniebowzięcia/ przy którym zoſtawil
pierwſzego Arcybiskupa Wilibálda: drugi w Kráko-
wie pod tytułem ſwietego Wácláwá/ nowego ná ten
gás ſwietego Mieczenniká/ od ſioſtry żony Dabrowki

zrodzo-

zrodzonego/ ktorego potym Polacy zá Pátroná sobie
wzięli/ zostáwil przy tym Arcybiskupá Prochorá: we
Wrocławiu pod tytułem świętego Janá Krzciciela/ przy
tym zostáwil Biskupá Godscyda: w Poznaniu pod ty-
tułem ss. Piótrá y Páwla/ Apostolow/ przy tym byl Bi-
skupem pierwszym Jordanus: w Krušwicy (á ten
teraz iest Wrocławskim) pod tytułem Pánný Náswięt-
šey/ przy tym byl pierwszym Biskupem Lucidus: w Plo-
cku pod tytułem świętego Zygmunta/ krolá y Męcen-
nika/ przy nim byl pierwszy Biskup Agielotus: w Cheł-
mie pod tytułem świętego Krzyža/ zostáwil przy tym
pierwszego Biskupá Oktáwianá: w Kámiennu. pod ty-
tułem świętego Janá Krzciciela/ przy tym pierwszego
Biskupá Julianá. Náostátek kóściół Lubuski zmuro-
wał/ przy nim zostáwil Biskupem Hiacynthá. Miano-
wane te zbudowane kóścioły/ dziesięcinámi y ochedo-
stwem kóścielnym w bogácił/ porządek w nich z przyczy-
nieniem naboženstwa wczynił/ Kánonikow/ Káplánow
do služby Božey y inšych prac kóścielnych duchownych
zásiagał z Czech ná rozmnoženie y opowiadánie Wiáry
świétey.

Urodził mu sie potym syn z Dabrowki w Roku 967.
ktoremu imie kázal dáć Dziádá iego Bolesłáw: á skoro
podrosl/ sam Ociec zá żywotá swego žone mu zjednal
corkę Książęcia Węgierstkiego Jesse. Umárlá Dabro-
włá Roku 977. Páni swiatobliwych y wielkich cnót:
tá nigdy głowy swoiey nie pokrýwála/ záwsze w wiencu
lecie y žumie chodžila. Pánował Mieczysław lat 25. w
połoin: z Włodzimierzem Książciem Ruskim/ ktory

náiež-

naieżdżał Pánstwa tego/ potrzeby wojenne miewał z różnym szczęściem. Umiał po śmierci Małżonki swey Roku P. 999. gdy się mu już był Wnuk urodził Miecysław/ pochowany w Poznaniu.

Zá tego wielkich cnot Monárchy mieli Polacy zwyczaj taki/ iż gdy przy Misy s. Káptan czytał Ewangelia/ dobywali mieczow do pul z pochem/ tym się oświadczáiac/ że Ewangeliey świętey y Wiary Chrystusowej do gardł swych bronić chcą/ wkładali je potym w pochwy gdy Ewangelia święta stoncżono/ odpowiadáiac: Gloria tibi Domine: iákby to długo w Polszcze trwało/ o tym Długosł w Kronice swey świadczy.

Zywot Świętych Merodyusá y Cyrillá.

ZA Pánowania Miecysława Xiążęcia/ y Monárchy Polskego/ Merodyusł y Cyrillus/ Biskupi/ y Wyznawcy/ rodu Senatorskieg/ z Konstantynopola przyšli do Polskiey/ wielkie staranie y pieczę o ludziach narodu Czeskiego/ Polskiego/ a potym y Ruskiego máiac/ onym Ewangelia święta y Chrystusa Pána przepowiadáli/ do Wiary ich prawdziwey/ pogańska im bzydzac/ przywozili/ y z pascięli Czartowskiey wyrwali. Wielce się staráli o duşe narodů Polskiego/ dla tegoż vprosilí to sobie v Oycá świętego/ Mikoláia Pierwszego Papieżá/ aby Misa święta przyrodzonym ięzykiem Słowiańskim odpierwowáli/ y inше obrzedy duchowne/ dla nowych Chryścian: A bedac wielkiey zaślugi v Pána Boga/ dał im też Pan Bog wieczna zapłatę w królestwie swoim/ y korona zaśluzona węcził Cyrillá w Rzymie/ a Merodyusá w Cechách/ ktorzy ducha swego cysłego Pánu Bogu w tychże kráicach oddáli. Tákzy Polacy bedac wdzięczni tego/ święto ich święca dnia 9. Márcá. Długosz ad Annum 869. Martinus Polonus Archiepisc: Gnesnem: in supputatione temporum. Cromer l. 3.

*Zywot y Meczennstwo pobożnych, Borysá y Chleba,
Książat Ruskich.*

Borys (á ná Krzcie świetym Roman) Włodzimierzá Sweto-
sławowicá/ (á ná Krzcie świetym Bázylego/) Kłajećią wšy-
kiey Rusi/ syn/ y Kłaje Kostowski/ ktoremu to Kłestwo Oćiec
Włodzimierz Bázylí dal y wydźiedzićzyl/ tak/ iáko y inszych synow
dźiećści: leż zązdrość pánowánia y złość Swátopelká/ brátá stá-
rszego/ ná nabożnego/ y w niźym niewinnego Borysá Romaná/ ná-
stąpił/ ktorego Borys Roman/ iáko Oycá/ tak brátá rodzonego y
stárszego/ w wielkiey wćziwości miał/ y onegoż pánował. Swát-
pelt bynamniey ná to respektu nie máłac/ zesłał swych boiárow ná
Borysá Romaná/ áby go iáko nástátieczniyszym y skrytym spo-
sobem ząbili. Tego/ gdy ználeżli kórowie pod namiótem (bo w ten
czás z wojny Pieczyńnikow iáchal) w dñien sobotni/ gdy Kápláni
przed nim Kłiešpor odpráwiali/ sám sie też Borys Roman/ padšy
ná obliče swe Pánu Bogu modlił: á w tym dáłz mu znáć/ iż sie
żołnierze Swátopelkowi przyblížá do namiótu/ chce go ząbić. To
gdy Borys Roman wšlyšal/ zączł spiewáć Psalm: *Pánie, czemu
się rozmnożyli nieprzyáciele moi: y očí swe ná Obraz Chrystusa Pá-
ná obroćiwšy/ počál serdecźnie pláć; toż Duchowni iego/ y slu-
dzy strwożeni/ czynili: w tym oprawcy Swátopelkowi z mieczmi/
z włóczniámi/ y z kópijámi przyšli/ á Borysá Romaná modlącego
sie śieklí y przebijáli; flugá iego Geor Wegrzyn broniac go/ padł
náń/ ale y tego kópijś przebodli: Borys Roman ięše máłac du-
chá w sobie/ prosił z wielkz pokorą zaboycow/ áby mu sie dopuścili
przez máłá chwile modlić: á weyřzawšy w niebo z pláczem west-
chnął y modlił sie; y zás poyřzawšy pokornie ná swych zaboycow/
rzekł do nich: Bráćia namilši/ czynćie co wám rokazano/ á niech
będzie pokoy Pánu Brátu moiemu/ y wám bráćia mili; á oni zaraz
serce iego kópijámi przebili/ y głowe wćieli/ á tak ducha swego Pá-
nu Bogu oddał/ Roku 1004. dñiá 24. Lipcá. pogrzebiony
w Wysogrodzie w Cerkwi świetego Wásilí. *Cromer, Strykowski,*
*fol. 166. l. 5. cap. 1.**

A má

A mało máiac ná tym/ niezbożny brátoboycá Swátopelk/ wy-
 szal postá swego do Muromu/ do brátá mlodseǵ Chlebá/ ná Krzcie
 swietym Dawida/ áby przyjeǳał preǳko bez odwołó/ przykła-
 zując mu Dycowskim imieniem y powiádając/ że Ociec iest bárzo
 chory: wwierzył z sęzyrości serca swego Chleb Dawid/ Xisze Mu-
 romskie/ zdraǳliwym słowom Swátopelkowym/ y záraz w málym
 poǳie do Dycá Włodzimierzá Swerofławowicá/ do Rýjowá sie
 puścił/ á Swátopelk po nim spiegowal/ zboycow ná mówionych
 máiac/ ktorzy onego w Sniatyniu/ w dzień Swiety ná modlitwie be-
 dacego/ zabił/ á ciało wstawy w mieyscu pustym między drzewami
 zakrył. Ale Pan Bog nigdy swoich wiernych nie opuściá; bo lu-
 dzie przechodząc wedle tego mieysca/ gǳie ciało zakryte było/ często
 króć świece gorzące nád ona mogiela widywáli/ y głosy Aniel-
 skie spiewające słyšeli. *Idem qui supra, Strykowski fol. 168.*

Swátopelk bezbożny/ śmierć brzydká zdechł/ bo Kronika-
 rze Ruscy twierdzą/ że go w Czechách wcieliácego y błáśiącego sie
 ziemiá żywo pożarli: tak Pan Bog karze brátoboycow.

Olchá ábo Helená po Krzcie swietym.

Tę Helenę Rusi święto świeci dnιά II. Lipcá/ ktora márne
 pogańskie zabobony/ y ich wíare przekleta opuścić/ do Kon-
 stantynopola zaiáchała/ áby sie tam Wiary swietey y prawdziwey
 náuczyła/ ktora tamie sam Cesarz Greci/ imieniem Jan Zawisłá/
 Wiary prawdziwey wézył/ y był ieý Dycem krzesnym/ á Pátryarchá
 támeżny sam ieý Chryst swiety bał/ y imie Helena: Błogosławil
 ieý też mówiąc: Błogosławioná ty między niewiástami Rusiemi/
 ábowiemci báda Błogosławic synowie Ruscy w poslednim roǳálu
 synow twóich: á tak przez te Helene Wiará swietá w Rusi rozno-
 żona y przyieta iest/ ábowiem wšytkich swych poddanych náuczáła.
 Tak przez wiele lat w pobożności żyła/ pobożnie też spończyła dni
 swoje/ y w Rýjowie pogrzebiona. Włodzimierz Wnuł ieý okrzé-
 szył sie/ Eóści ieý zá swiete z ziemié podniósł/ á Pátryarchá Kon-
 stantynopolski między swe Święte policzył. *Idem Strykowski.*

Zywot świętego Andrzeja Zorawka.

Andrzej Zorawek albo Zeorárdus/ rodem z Małey Polski/ z miasteczka nazwanego Opátow/ z rodzicom pobożnych/ Oycem Matką/ Matki Jagneśli/ zrodzony/ ten będąc z początku rozstrzewienia w Polskę/ Pana Boga wszechmogącego y wiary Kátholickiey miłośnikiem/ wzniesł świętego Barnaby Polaká/ sędł do klasztoru nazwanego Sobor/ zakonu świętego Benedykta/ nad Dunájem/ nie daleko Nitry miastá w Węgrzech/ tam wsiawszy hábit święty zakonny/ z rąk Filippá Opátá/ cieleń w cnótach doskonałego/ dziwnie był wstrzemięśliwy. Ten wkrótce za dozwoleńiem Opátá swego sędł na puścza/ Roku 965. gdzie sie w dnie y w nocy Panu Bogu modlił/ á co czasu zbýwało od modlitw/ ná ręczney robocie trawił. Czwartego dnia pokármu wýmiał/ á Post Wielki czterdzieścia Włoskich orzechow odpiáwował. Po pracy zaś dzienney takie było ięgo obpożywianie nocne/ iż miał pién jeden trzćina mocna zdostrzony/ gdzie ná nim siedząc obpożywał w nocy/ á iedli sie troścęzka drzymiac ná ktorą stronę przechylił/ trącił ná trzćinę ostrą/ y ná niey sie zranivszy musiał sie obudzić/ do tego obrzeź sobie drewniana wczynił/ do której po stronách cztery kámiennie przywíazał/ y rąk w niey siedząc sypiał/ gdy sie zdrymiał/ á głowá sie pochylilá/ kámién w nie wderzał/ y sen odpadał. Raz wsiawszy sieklere ná puścza daleko zasedł drzewá sobie ku robocie służnego szukać/ tam wielkiem y ściśłym posężeniem morysił/ uiać ciáło swoje/ omdlał/ y iako umarły leżał/ przyszedł Anýol Pánski do niego/ który go ná iakis woz wiozł/ y do chátupki iego zawiózł/ z której młóści powstałszy/ Pánu Bogu dziękował za miłosierdzie iego święte. Był wsiawicznie ná modlitwie gotacy/ á czasu spániem trącić nie chiał/ tylko ná pracy y czynności/ lánecuch zelazny ná gołym cieie nosił/ który aż do kóści ciáło przerywał/ ten po śmierci ná iego cieie znalezione ius skora zarośly. Cudámi wielkimi po śmierci słyńc. W Nitrze Włoskiej jeden zbrodnik był zdány ná śmierć/ y obieśony/ á po chwili gdy ludzie odesli iako umarłego/ przyszedł zdrowy do Opátá Filippá powiádać mu/ iako za przyżycia świętego Jędrzeja Zorawka z miłosierdzia Bożego wybawiony był. Miałem go powiáda w sercu y w wściech/ prośac go

o prz,